

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Париз Паризов дпн от ЮЗУ „Неофит Рилски“

относно дисертационния труд на тема „Кинезитерапия при функционални нарушения в сакроилиачната става“ представен от Тоше Иван Крстев за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.4 Обществено здраве

Лумбосакралните болки са най-често разпространените болки в областта на гръбначния стълб. Според литературните източници, те се срещат при 60÷90% от възрастното население. Въпреки това, тази болка не е специфична за всяка конкретна възрастова група, професия или спортна дейност. Различни са причините, поради които те могат да се появят – еднократни или многократно повтарящи се външни травми, остеопороза, статично претоварване, мускулно пренапрежение, изключително при стрес и изискват голям разход на средства поради временна не трудоспособност.

В аспекта на горе казаното изборът на дисертационната тема е извънредно сполучлив.

Трудът е написан на 199 стандартни машинописни страници. Списъкът на литературата е от 314 заглавия, от тях (31 на кирилица и 283 на латиница). Трудът е много добре онагледен с 34 таблици 27 диаграми и 112 фигури.

Увода е насочен към темата на дисертацията и в него автора определя характера на разработката, като теоритико-приложно – емперически.

Литературният обзор е извършен в рамките на 47 страници и е сравнително подробен. В хронологичен ред са представени и коментирани въпросите на анатомо-физиологичните особености на гръбначния стълб; биомеханика, етиология и патогенеза на болките в лумбосакралната област; функционални нарушения в сакроилиачната става; сакроилиачното приплъзване, дисторзия на таза и блокаж на сакроилиачната става; тестване за дисторзия на таза; тестване за сакроилиачен блокаж; лигаментарна болка; профилактика и лечение на лумбосакралния болков синдром; поддържане на активността; гръбначно възпитание; постелен режим; лумбални пояси; кинезитерапия; мануална терапия.

Литературният обзор завършва с кратко заключение.

Прави впечатление обстойния анализ на фактологията, свързани с темата като се цитират редица автори свързани с темата.

В глава втора е представена характеристика на изследването. Преди всичко вниманието на автора е насочено към обновяването и цялостното обвързване на научният проблем, хипотеза, обекта, предмета, целта и задачите на разработката. Трябва да подчертая, че дисертанта се е справил много добре с тази не много лека задача. И сега характеристиката на научно-изследователската работа изглежда стегната, добре балансирана и обединителна. Целта е конкретизирана, а поставените пет задачи са ясно дефинирани, към отделните направления на проучването и имат логическа последователност.

В проучването са включени 94 пациента (48 мъже и 46 жени) с болков синдром в лубосакралната област и дисфункция на СИС на възраст от 26 до 56 години. Средната възраст на проследените е 40 год. Наблюдаваните болни са разделени в 3 групи.

1. Група А – контролна с 30 пациенти (22 мъже и 8 жени)
2. Група Б – експериментална с 41 пациента (18 мъже и 23 жени)
3. Група В – експериментална 23 пациента (9 мъже и 14 жени)

На пациентите от контролната група „А“ дисертанта провежда 7

1. Класически лечебен масаж
2. Постизометрична релаксация (ПИР)
3. Аналитични упражнения:
  - За подвижност в улмбосакралната област;
  - Изометрични упражнения, стабилизиращи лумбалния гръбнак и таза
4. Упражнения от ДЕЖ
5. Разновидности на ходене

Експериментална „Б група

1. Мобилизиращ масаж
2. Обработка на тригерни токи
3. ПИР
4. Мануална мобилизация на сакроилиачната става
5. Аналитични упражнения с голяма терапевтична топка:

- За подобряване обема на движение на гръбначния стълб и сакроилиачната става
  - Изометрични упражнения за стабилизиране на таза и гръбначния стълб
6. Упражнения в ДЕЖ
7. Разновидности на ходенето
- Експериментална „В“ група
- Тук се прилага програмата от група „А“ допълнена с автомобилизация на сакроилиачната става и кинезитерапевтичен комплекс изпълнен самостоятелно в домашна обстановка.

Използван е широк констелати от клинично – функционални методи на изследване, което говори за добро познаване на проблема.

Кинезитерапевтичната програма е съставена правилно на базата на утвърдена методика, оптимизирана с нови прийоми. Кинезитерапевтичният проблем е описан подробно с нагледно представяне чрез фото снимки на по важните техники.

Методичните указания които дава дисертанта на комплекса на кинезитерапия за група „Б“ одобрявам изцяло.

Дисертационният труд завършва с обобщение и изводи. Те са обективни, при изтичат от проведеното изследване и представляват негов логичен завършек. Изводите са послужили за диференцирани препоръки към отделните компоненти отнасящи се до подобряване на практическата работи.

Предоставения ми за рецензия дисертационен труд представлява сериозно проучване. То е осъществено от Крстев благодарение на добрата квалификация която той притежава.

Най съществени приноси на разработката са следните:

1. Създаден е комплексен протокол за преглед, функционална диагностика и терапия на пациенти с хронична лумбосакрална болка и сакроилиачна дисфункция.
2. Здравния статус на пациентите преди и след лечение е получен по отношение на физическото и менталното им състояние чрез въпросник SF-36, който за първи път се прилага в България и Македония при индивиди с функционален блокаж на СИС.

3. За първи път в България и Македония е апробиран въпросник Роланд- Морис за болката в кръста и затрудненията причинени от нея при пациенти с намалена подвижност на СИС.

4. Представена е двигателна програма за самостоятелно изпълнение в домашна обстановка съобразена с патокинезиологичните особености на сакроилиачния блокажи са дадени указания за правилно изпълнение да ДЕЖ – седене, шофиране, спане, секс, стоеж, ходене, и повдигане на предмет от пода.

Общата оценка за приносите на кандидата са реални и достатъчни и аз ги приемам изцяло.

Бележката към предложения за становище труд е малкия брой на пациенти в група „В“ 23 пациенти и 35 стави.

Посочената слабост не омаловажава общата ми положителна оценка за дисертационния труд на Тоше Крстев.

Заключение: Достоинствата на дисертационния труд са впечатляващи, ангажираността и сериозните референции към изследователската работа обосновават категорично положителната ми оценка и ми дават основание да препоръчам на научното жури да присъди образователната и научна степен доктор на Тоше Иван Крстев.

Дата: 01.03.2016г.

Рецензент:

Проф. д-р Париз Паризов, дпн